

Beslutningsforslag nr. B 107. Fremsat den 2. februar 2001 af Lars Løkke Rasmussen (V), Else Winther Andersen (V), Henning Grove (KF) og Knud Erik Kirkegaard (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indførelse af kommunal pligt til at formulere udbudspolitik

Folketinget pålægger regeringen at sikre, at der inden afslutningen af indeværende folketingssamling fremsættes et lovforslag, som forpligter kommuner og amtskommuner til – forud for afholdelse af udbud – at formulere en udbudspolitik. Udbudspolitikken skal som minimum indeholde en beskrivelse af kommunens principper for

- kravspecifikationer og betingelser ved udbud
- eget bud
- kvalitetsopfølgning
- medarbejderindflydelse og personalets retsstilling og
- sociale klausuler.

Bemærkninger til forslaget

Ved begyndelsen af det 21. århundrede står den offentlige sektor over for store udfordringer. På den ene side vil efterspørgslen efter en lang række velfærdstiltag stige over de kommende år. Det vil ske i takt med, at der bliver flere ældre, flere børn og færre i den erhvervsaktive alder. Derudover vil der i de kommende år være et voksende krav i befolkningen om bedre og mere individuelt tilpassede offentlige servicetilbud.

På den anden side er de offentlige udgifter under pres. Globaliseringen og de frie kapitalbevægelser gør det sværere fremover at finansiere velfærdsstaten med høje skatter og skattestigninger. Hvis skatterne fortsat stiger, er der en risiko for, at virksomhederne og de bedst kvalificerede medarbejdere flytter til udlandet.

Hvis Danmark skal komme succesfuldt gennem udfordringen, er der brug for fornyelse i den offentlige sektor. Fornyelsen skal sikre, at kvaliteten af de offentligt producerede ydelser er i top, og at de er produceret effektivt uden unødvendige omkostninger.

I forhold til de ansatte i den offentlige sektor er det vigtigt, at der er gode arbejdsbetingelser og et godt arbejdsmiljø. I de kommende år vil der være hård kamp mellem den offentlige og den private sektor om at tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Skal den offentlige sektor være konkurrencedygtig i denne kappestrid, er det vigtigt, at den også kan tilbyde attraktive arbejdsforhold.

Rigtigt grebet an er udbud et godt instrument til at skabe fornyelse, bedre kvalitet og skabe større effektivitet i den offentlige sektor. Samtidig må man erkende, at der er eksempler på, at udbud er blevet grebet forkert an. Det har givet borgerne dårligere service og kvalitet. I andre tilfælde har det givet dårligere arbejdsforhold for de ansatte.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at de mindre vellykkede udbud ikke skyldes udbudsinstrumentet i sig selv. De skyldes i stedet, at kommunerne og amterne ikke har været præcise og velovervejede nok ved gennemførelsen af udbuddene.

For fremover at undgå uheldige konsekvenser af udbud ønsker forslagsstillerne, at der skal indføres en

kommunal pligt til at formulere en udbudspolitik. Kravet om formulering af en obligatorisk udbudspolitik får ikke i sig selv nogen betydning for, hvilke opgaver kommunen skal udbyde. Med forslaget ønsker forslagsstillerne alene, at kommunerne forpligtes til at formulere en udbudspolitik, som skal gælde for de områder, som en kommune beslutter sig for at sætte i udbud.

Udbudspolitikken skal som minimum indeholde en beskrivelse af kommunens principper for

- a) kravspecifikationer og betingelser ved udbud
- b) eget bud
- c) kvalitetsopfølgning
- d) medarbejderindflydelse og personalets retsstilling og
- e) sociale klausuler.

Ad a: Beskrivelse af kommunens principper for kravspecifikationer og betingelser

Ved enhver form for udbud er det vigtigt, at udbudsmaterialet indeholder en præcis afgrænsning og specifikation af den udbudte opgave. Derudover skal det klart fremgå, hvilke kriterier der lægges til grund for udvælgelsen af det vindende bud. Det skal fremgå, om kontrakten indgås med den tilbudsgiver, som har den laveste pris, eller om den indgås med den tilbudsgiver, som samlet set har givet det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Det økonomisk mest fordelagtige tilbud kan også indeholde "bløde" parametre som kvalitet, arbejdsmiljøforhold, service, leveringsdato m.v.

En kommunes principper for kravspecifikationer og betingelser bør klart formuleres i dens udbudspolitik.

Kun ved at specificere udbudskravene og betingelserne klart og præcist, skabes der en åben og reel kappestrid, hvor tilbudsgiverne får mulighed for at give sammenlignelige tilbud.

Specifikationen af den udbudte opgave skal i størst muligt omfang indeholde oplysninger om omfanget og afgrænsningen af den eller de udbudte opgaver. Specifikationen skal derudover indeholde oplysninger om tekniske, kontraktmæssige, kvalitets- og kvanti-

tetsmæssige krav, arbejdsmiljøforhold samt tidsfrister og kontraktperiodens længde.

Ad b: Eget bud

Når en kommune beslutter sig for at gennemføre udbud, er det dens egen afgørelse, om kommunen selv ønsker at give tilbud på den pågældende opgave. Hvis kommunen beslutter sig for selv at give bud på en opgave, er det vigtigt, at udbudsforretningen tilrettelægges således, at den ikke indeholder en konkurrenceforvridende fortrinsstilling for kommunen selv. Derfor er det vigtigt, at kommunen i udbudspolitikken har klart definerede principper for intern priskalkulation, som præcist henfører de relevante omkostninger til den relevante aktivitet.

Ad c: Kvalitetsopfølgning

Det er vigtigt, at kommunen løbende kontrollerer, at kvaliteten af en udbudt ydelse svarer til det forventede, som der er indgået kontrakt med leverandøren om.

Principperne for kommunens kvalitetsopfølgning kan både fokusere på de objektive krav til kvalitet, som er formuleret i kontrakten, og de kan også fokusere på brugernes subjektive oplevelse af kvalitet.

Det er vigtigt, at reglerne for kommunens kvalitetsopfølgning og sanktioner klart og utvetydigt er formuleret i kontrakten.

Ad d: Medarbejderindflydelse og personalets retsstilling

I de tilfælde, hvor en kommune overvejer at gennemføre et udbud, er det vigtigt, at kommunen har

klart formulerede politikker for, hvordan personalet inddrages i form af en drøftelse, orientering eller lignende i overensstemmelse med de gældende regler og aftaler herom. Det er herudover vigtigt, at kommunen sikrer, at lovgivning og andre forhold af betydning for personalets rettigheder og velfærd overholdes.

I de tilfælde, hvor et udbud fører til udlicitering, gælder lov om virksomhedsoverdragelse (lov nr. 111 af 21. marts 1979). Loven sikrer, at medarbejderne har ret til at få videreført deres hidtidige overenskomst, individuelle aftaler om løn- og arbejdsforhold, indtil der indgås en ny overenskomst. Ønsker en kommune, at medarbejderne skal have flere og bedre rettigheder, end hvad der følger af loven om virksomhedsoverdragelse, skal det formuleres i udbudspolitikken.

Ad e: Sociale klausuler

Kommunen bør i sin udbudspolitik formulere nogle generelle principper for anvendelsen af sociale klausuler. Hvis en kommune vælger at udbyde et område, hvor kommunen selv har påtaget sig et socialt ansvar, kan det være fornuftigt at knytte nogle sociale klausuler til udbuddet. Derved sikres kommunen, at der fortsat bliver varetaget et socialt ansvar på det pågældende område, selv efter en udlicitering.

Sociale klausuler kan bl.a. vedrøre forpligtelser til at oprette skånejob og fleksjob samt forpligtelse til revalidering og jobtræning m.v. Derudover kan de vedrøre uddannelse af overtaget personale, elevuddannelse m.v.

Skriftlig fremsættelse

Lars Løkke Rasmussen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af kommunal pligt til at formulere udbudspolitik.
(Beslutningsforslag nr. B 107).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.